

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки
та інформаційних систем

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ М. Є. Рогоза
(підпис)

1 вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Бізнес-економіка (поглиблений рівень)»

освітня програма/спеціалізація «Економічна кібернетика», «Бізнес-економіка»

спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ступінь вищої освіти «Бакалавр»

Робоча програма навчальної дисципліни «Бізнес-економіка (поглиблений рівень)» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

Протокол від 1 вересня 2023 року № 1

Полтава 2023

Укладач: Перебийніс В. І., професор кафедри економічної кібернетики,
бізнес-економіки та інформаційних систем, доктор економічних
наук, професор

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Економічна кібернетика» спеціальності 051
Економіка ступеня «Бакалавр»

_____ М. Є. Рогоза

1 вересня 2023 року

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Бізнес-економіка» спеціальності 051 Економіка
ступеня «Бакалавр»

_____ В. І. Перебийніс

1 вересня 2023 року

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Бізнес-економіка (поглиблений рівень)»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	Пререквізити: «Бізнес-економіка» Постреквізити: «Бізнес-аналіз діяльності підприємства»	
Мова викладання	Українська	
Статус дисципліни - вибіркова		
Курс/семестр вивчення	2 курс, 4 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	6 кредитів, 2 модулі	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: 180 год - загальна кількість: 1 семестр - 180.		
- лекції: 18 год.		
- практичні заняття: 54 год.		
- самостійна робота: 108 год.		
- вид підсумкового контролю: ПМК		
Заочна форма навчання		
Кількість годин: 180 год. – загальна кількість: 1 семестр – 180.		
- лекції: 4 год.		
- практичні заняття: 2 год.		
- самостійна робота: 174 год.		
- вид підсумкового контролю: ПМК		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни - набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок, що дають змогу брати участь у плануванні трудових процесів й нормуванні праці суб'єктів господарювання.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ПР 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро – та макроекономіки.</p> <p>ПР 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.</p> <p>ПР 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).</p> <p>ПР 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.</p>	<p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.</p> <p>СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.</p> <p>СК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.</p> <p>СК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.</p> <p>СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.</p> <p>СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.</p>

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Процес праці (процес праці, його складові елементи та способи вивчення; розподіл та кооперація праці; спеціалізація праці).

Тема 2. Робочі місця та їх організація (види робочих місць і їх організація; атестація робочих місць; раціоналізація робочих місць).

Тема 3. Планування трудових процесів і нормування праці (трудові процеси та вимоги до їх планування; системний аналіз трудового процесу; аналіз рухів; нормування праці).

Тема 4. Раціональна організація трудових процесів (організаційно-технологічні карти трудового процесу; раціоналізація трудових процесів; графіки погодження робіт).

Тема 5. Виробниче середовище та умови праці (виробниче середовище; вплив виробничих факторів на умови праці; санітарно-гігієнічні фактори та їх вплив на продуктивність праці).

Тема 6. Режим роботи як фактор продуктивності праці (режим роботи та працездатність людини; раціоналізація режимів праці і відпочинку; психогігієна розумової праці).

Тема 7. Соціотехнічний підхід до організації праці (збагачення трудового процесу та формування робочих груп; розробка і впровадження заходів з організації праці; визначення економічної ефективності заходів з удосконалення організації праці).

Тема 8. Управління якістю праці (параметри та фактори якості праці; наслідки низької якості та витрати на якість; сучасні підходи до управління якістю праці).

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 5 – Тематичний план навчальної дисципліни «Бізнес-економіка (поглиблений рівень)»

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Планування трудових процесів і нормування праці					
Тема 1. Процес праці. 1. Процес праці, його складові елементи та способи вивчення. 2. Розподіл та кооперація праці. 3. Спеціалізація праці.	2	Тема 1. Процес праці. Навчальні завдання: кейс «Розподіл і кооперація праці»	6	1. Навчальні завдання: кейс «Розподіл і кооперація праці». Обґрунтуйте напрямки удосконалення розподілу та кооперації робіт у підрозділі. 2. Тести до теми.	13,5
Тема 2. Робочі місця та їх організація. 1. Види робочих місць і їх організація. 2. Атестація робочих місць. 3. Раціоналізація робочих місць.	2	Тема 2. Робочі місця та їх організація. Навчальні завдання: ситуаційна вправа «Атестація та раціоналізація робочих місць» Провести експертну оцінку певного робочого місця на підприємстві – базі практики.	6	1. Навчальні завдання: ситуаційна вправа «Атестація та раціоналізація робочих місць». 1) Скласти карту атестації робочого місця. 2) Розробити пропозиції щодо раціоналізації даного робочого місця. 2. Тести до теми.	13,5

<p>Тема 3. Планування трудових процесів і нормування праці.</p> <p>1. Трудові процеси та вимоги до їх планування.</p> <p>2. Системний аналіз трудового процесу.</p> <p>3. Аналіз рухів.</p> <p>4. Нормування праці.</p>	4	<p>Тема 3. Планування трудових процесів і нормування праці. Практична ситуація «Задоволеність працею».</p> <p>Обгрунтуйте, яким чином керівник має відреагувати на заяву підлеглого щодо його незадоволення працею.</p>	6	<p>1. Практична ситуація «Задоволеність працею».</p> <p>Обгрунтуйте вирішення питання задоволеності працею: у межах підрозділу; у межах фірми, але в інших підрозділах; за межами фірми.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	13,5
<p>Тема 4. Раціональна організація трудових процесів.</p> <p>1. Організаційно-технологічні карти трудового процесу.</p> <p>2. Раціоналізація трудових процесів.</p> <p>3. Графіки погодження робіт.</p>	2	<p>Тема 4. Раціональна організація трудових процесів.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1) Ситуаційна вправа «Розрахунок норм виробітку при обслуговуванні стаціонарних машин».</p> <p>2) Розробка організаційно-технологічної карти трудового процесу.</p>	8	<p>1. Розробка графіків погодження робіт.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	13,5

Модуль 2. Формування виробничого середовища та управління якістю праці

<p>Тема 5. Виробниче середовище та умови праці.</p> <p>1. Виробниче середовище.</p> <p>2. Вплив виробничих факторів на умови праці.</p> <p>3. Санітарно-гігієнічні фактори та їх вплив на продуктивність праці.</p>	2	<p>Тема 5. Виробниче середовище та умови праці.</p> <p>Навчальні завдання; ситуаційна вправа: «Оцінка та обґрунтування заходів щодо покращення умов праці на робочому місці».</p> <p>Оцінити умови праці на таких робочих місцях певного підприємства: а) директора підприємства; б) керівника виробничого підрозділу; в) оператора ЕОМ чи програміста; г) робітника (водій автомобіля, слюсар, продавець та ін.).</p>	6	<p>1. Навчальні завдання; ситуаційна вправа: «Оцінка та обґрунтування заходів щодо покращення умов праці на робочому місці».</p> <p>Обґрунтувати заходи щодо покращення умов праці на цих робочих місцях.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	13,5
<p>Тема 6. Режим роботи як фактор продуктивність праці.</p> <p>1. Режим роботи та працездатність людини.</p> <p>2. Раціоналізація режимів праці і відпочинку.</p> <p>3. Психогігієна розумової праці.</p>	2	<p>Тема 6. Режим роботи як фактор продуктивність праці.</p> <p>Навчальні завдання: задачі з теми.</p>	8	<p>1. Навчальні завдання: задачі з теми.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	13,5

<p>Тема 7. Соціотехнічний підхід до організації праці.</p> <p>1. Збагачення трудового процесу та формування робочих груп.</p> <p>2. Розробка і впровадження заходів з організації праці.</p> <p>3. Визначення економічної ефективності заходів з удосконалення організації праці.</p>	2	<p>Тема 7. Соціотехнічний підхід до організації праці.</p> <p>Навчальні завдання: ситуаційна вправа «Режим праці». 1) Обгрунтуйте доцільність використання гнучкого графіка трудової діяльності. 2) доведіть у чому зацікавленість керівництва при надаванні робітникам пільгового режиму роботи.</p>	6	<p>1. Навчальні завдання: ситуаційна вправа «Режим праці». Яким чином керівник має організувати контроль за результатами праці співробітників.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	13,5
<p>Тема 8. Управління якістю праці.</p> <p>1. Параметри та фактори якості праці.</p> <p>2. Наслідки низької якості та витрати на якість.</p> <p>3. Сучасні підходи до управління якістю праці.</p>	2	<p>Тема 8. Управління якістю праці.</p> <p>Навчальні завдання: кейс «Експеримент на фабриці». 1) Визначити як впливає участь робітника у визначенні методів виконання ним своєї роботи. 2) Встановити фактори протистояння змінам. 3) Охарактеризуйте психологічний клімат в обох групах працівників.</p>	8	<p>1. Навчальні завдання: кейс «Експеримент на фабриці». Що керівник може зробити, щоб зменшити протистояння змінам. Розробіть відповідну програму.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	13,5

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4). Виконання навчальних завдань (20 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	40
Модуль 2 (теми 5-8). Виконання навчальних завдань (20 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	40
Підсумковий контроль: підсумкове тестування	20
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності. ДК 009:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>
3. Бізнес-економіка (поглиблений рівень): дистанційний курс / Укладач Перебийніс В.І. URL <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3177>
4. Ватаманюк О. Бізнес-економіка : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівського національного університету імені Івана Франка, 2018. 324 с.
5. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
6. Ільч Л.М., Акіліна О.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник. Київ : Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2020. 952 с.
7. Кулик Т. П. Організація, планування і управління виробництвом : навч. посіб. / Т.П.Кулик. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. - 232 с.
8. Офіційний сайт Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Департаменту економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. URL: <https://economy.poda.gov.ua/?categoryId=9607>

11. Офіційний сайт Головного управління статистики в Полтавській області [Електронний ресурс]. URL: <https://www.pl.ukrstat.gov.ua/>

Додаткові

12. Мазур Д., Мазур О., Мазур Г. Поняття, елементи та основні завдання організації праці на підприємстві. Вісник Хмельницького національного університету. *Економічні науки*. 2023. №1 (314). С. 172-176. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/03/2023-314-26.pdf>

13. Мурована Т. О. Вітчизняне підприємництво в умовах воєнного стану: основні тенденції та методи підтримки. *Економіка та суспільство*. 2023. №47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-49>

14. Операційний менеджмент : навч. посібн. / Перебийніс В. І. та ін.; за ред. В. І. Перебийноса. Полтава : ПДАА, 2008. 664 с.

15. Перебийніс В. І., Житник Т. П. Управління використанням трудових ресурсів на підприємствах: монографія. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. 332 с.

16. Перебийніс В. І., Світлична А.В. Організаційний розвиток підприємств: теоретичні та практичні аспекти : монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 216 с.

17. Холодницька, А. В., Мозгова, І. В. Оптимізація процедури нормування праці на підприємствах у сучасних умовах. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021, № (4(20)). С. 88–94. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/204265>

18. Caroline Banton. Business Economics. Updated March, 20, 2022. URL <https://www.investopedia.com/terms/b/business-economics.asp#:~:text=Key%20Takeaways-,Business%20economics%20is%20a%20field%20of%20applied%20economics%20that%20studies,factors%2C%20distribution%2C%20and%20consumption.>

19. Rogoza Mykola, Perebyynis Vasyl, Verhal Kseniia. Cooperation and integration processes and models in context of development of branches of

economy and territories. *Virtual Economics*, Vol 2 No 1 (2019), p. 49-63. URL: <https://virtual-economics.eu/index.php/VE/issue/view/2>

20. Rogoza M.Y., Perebyinis V.I., Kuzmenko O.K. Theoretical and methodological tools for determination of dominant threats in information and analytical support of economic security. *Proceedings of the International Scientific and Practical Internet Conference "Business Intelligence: Models, Methods And Techniques"*. March 3-5, 2021. Київ: NAU, 2021. P. 52 – 55. URL: <http://feba.nau.edu.ua/images/conf-ec-2021/conf-2021.pdf>

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Бізнес-економіка (поглиблений рівень)» може використовуватися пакет програмних продуктів Microsoft Office, зокрема, Microsoft Office Word для підготовки відповідей на ситуаційні завдання та Microsoft Office PowerPoint для підготовки презентацій з питань для обговорення та тих, що виносяться на самостійне вивчення.